

Anmeldelser

M. J. Selby: *The Surface of the Earth*. Vol. 1 og 2.

Cassell and Company Ltd., London 1971. Vol. 1: 278 s., 200 diagrammer, 93 fotos og 6 farvetrykte kortbilag. 2,25 £. Vol. 2: 448 s., 264 diagrammer, 117 fotos og 4 farvetavler. 3,50 £ 18×25 cm.

Vol. 1 er en moderne lærebog i geomorfologi beregnet for universitetsundervisningens første del. De sidste årtiers forskning baseret på flyvekartografisk kortlægning af tidligere delvis ukendte områder har bragt helt ny viden frem om fx ørkenernes landskabsmønstre. Avancerede kvantitative målemetoder inden for skræntforskningen har omkalfatret vor opfattelse af fx savannelandskabernes overfladerelief og dets formudvikling, der principielt afviger fra de humide tempererede zoners normalerosion, som af den klassiske geomorfologi ved uberettiget generalisering blev opfattet som et fænomen med global udbredelse. De nye synspunkter, som er resultatet af denne væsentlige udvidelse af vor erkendelse, som fx det klimatisk-geomorfologiske, præger på bedste måde denne lærebogs disposition.

Fremstillingen illustreres af forfatterens frue med et stort antal profiler og blokdiagrammer, af hvilke mange tager helt nye temaer op i en vellykket pædagogisk forenklet form.

Det virker også særdeles forfriskende at se landskabsformer af mange arter demonstreret ved eksempler fra New Zealand. Forfatteren er tilknyttet University of Waikato. Kortbilagene er udsnit af officielle kortblade med tilhørende spørgeskemaer til øvelsesbrug.

Vol. 2 omfatter 3 af den fysiske geografis hovedafdelinger: Klimatologien, jordbundsgeografien og biogeografien. Også dette binds fremstilling er ajourført såvel med hensyn til nyeste forskningsresultater som med henblik på generelle synspunkter. Jordbundstyperne behandles således

på udpræget geografisk måde ved indkalkulering af klima-relief- og bjergartsfaktorens influens i selve fremstillingen. Den samme metodik er benyttet ved den både righoldige og samtidig overskuelige behandling af plantebælternes karakteristika og de mange vegetationstypers afhængighed af environ-faktorerne. Der redegøres fx for 6 forskellige savannetyper i Afrika – og forfatteren støtter i øvrigt teorien om disse typer som udviklingsformer af skovsavannen under human influens (afbrænding).

Den geografiske tankeforms dominans giver dette lærebogssystem en særlig værdi i en tid, hvor desintegrerende tendenser også gør sig gældende inden for naturgeografien. De yderst forskellige sektorer er her naturligt føjet sammen som elementer i en helhedsopfattelse.

Axel Schou

Peter Haggett: *Geography: A Modern Synthesis*.

Harper & Row, Publishers, New York m.m. 1972. 483 s., ill. 20×23 cm. 2,35 £.

Efter i sin tidligere bog »Locational Analysis in Human Geography« at have stræbt efter at finde og afgrænse geografis plads og arbejdsområde i forhold til andre fag viser Haggett i denne nye bog geografis bredde og understreger dens rolle som syntesefag. Syntesen sker på 2 planer, dels bringes de mange geografiske temaer ind i en moderne sammenhæng, dels tillægges geografi en syntetiserende rolle i relation til nabofag.

Bogens faglige princip er at anskue geografi som bestående af 2 store systemer: det økologiske, der kæder mennesket sammen med dets omgivelser, og det spatiale, dvs. den regionale mosaik og de komplekse strømme, der forbinder regionerne med hinanden. Dette princip bryder med tidligere klassifikationer i hhv. natur- og kulturgeografi og regional og systematisk geografi. »Geografi er både environment, økologi, regionale kontraster og uligevægt i velfærd.«

Det pædagogiske princip er den integrerede form, der bryder med den praksis, at det geografiske studium skal indledes med en række kurser i de enkelte veldefinerede komponenter, hvorefter man håber, at der (af sig selv?) vil komme et helhedsbillede ud af det. Bogens disposition er logisk, hvert kapitel udspringer af det foregående, den sproglige fremstilling

er fremragende. Nødvendig baggrundsviden, oftest fra andre fag fx. biologi, fysik, statistik, bringes, hvor den hører hjemme i sammenhængen, men trukket ud i særlige spalter med anden typografi.

Udstyret er meget beskedent, prisen rimelig og opstillingen overskuelig. Det er en fortrinlig, moderne lærebog.

Ruth Heikiær Jensen

Oxford World Atlas.

Geographic Editor Saul B. Cohen. Prepared by the Cartographic Department of the Clarendon Press. Oxford University Press, London 1973. 190 s. 27×38 cm. 5,75 £ (Paper Covers 3,25 £).

Man tror gerne, at der ligger 7 år med forskning og tilrettelæggelse bag dette helt nye Oxford World Atlas. Formatet er det samme som i Oxford Economic Atlas of the World, 4. udg. 1972 (se Geografisk Tidsskrift, Bd. 71). De to atlasværker supplerer på en udmærket måde hinanden, idet de fra det økonomiske atlas i sidste udgave forsvundne topografiske kort nu er dukket op i det nye verdensatlas og i en tilfredsstillende målestok. Trods 45 sider med tematiske kort er der kun få gentagelser fra det økonomiske atlas, og det er glædeligt at se den store omhu, der er lagt i udarbejdelsen og det kartografiske udstyr, ligesom det er en gevinst, at de to store økonomiske koncentrationer, Anglo-Amerika og Vesteuropa, har fået en udvidet behandling, der gør læsningen af kortene nemmere. Noget helt nyt er 2 globale kortserier, der skal illustrere det fysiske henh. det humane miljø. I den førstnævnte serie er relieffet gengivet ved en nuanceret bundfarve, oven i hvilken er placeret signaturer for udbredelsen af kvartære aflejringer, sedimentsletter, foldebjerg, resistensområder og brudbjerg samt vulkanske områder. Som et tredje element er med røde linjer indtegnet klimaregioner efter D. L. Linton, en modifikation af C. Troll's system. Serien med det humane miljø illustrerer befolkningstæthed og byer med brune og gule bundfarver. Her oven i er så med grønt placeret symboler for arealbenyttelsesklasser samt mineralske forekomster. Hensigten med disse kortserier har naturligvis været at gengive de vigtigste af de hinanden afhængige eller indbyrdes relevante fænomener. Men kun meget skarptseende får det fulde udbytte